

PIMA- lainsäädäntökatsaus

Anna-Maija Pajukallio
29.3.2012 MUTKU-päivät

Esityksen sisältö

Jätelain kokonaisuudistus

- maa-ainesten luokittelu ja hyödyntäminen eri esityksessä

Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus

Ympäristötukia koskeva lainsäädäntö

Maaperädirektiivi

Ympäristötuet/isännättömät

Ohjeita

Uusi jätelainsäädäntö

Uusi jätelaki (646/2011) ja muutoksia 19 muuhun lakiin.

Keskeiset asetukset voimaan uuden jätelain kanssa 1.5.2012:

- valtioneuvoston asetus jätteistä ja ympäristönsuojeluasetuksen muutos
- Lisäksi lähes 30 asetusta tai valtioneuvoston päätöstä voimaan vuosina 2012-2013.

Keskeistä pimojen kannalta

UUSI JÄTELAKI

- Soveltamisalarajaukset 3 § (*seuraavassa esityksessä*)
- Jätteen määritelmä 5 §
- Muut määritelmät 6 §
- Yleiset velvollisuudet luku 2
 - etusijajärjestys 8 §, 11 §
 - + muut
- Siirtoasiakirja 121 §

Vanha jätelaki ja –asetus jäävät voimaan niiltä osin, kun ne koskevat valtion osallistumisesta jätehuoltotöihin (JL 35 §, JA 4 luku) => uusitaan muussa yhteydessä

YSL:N MUUTOS (*seuraavassa esityksessä*)

- YSL 30 a § muutokset (kaivetut pilaantumattomat maat)
 - maa-aineksia koskeva poikkeus lupavelvollisuudesta poistuu

Jätelain soveltamisala (2-4 §)

Soveltamisala jokseenkin ennallaan.

Uusia ulosrajauksia päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi:

- jätevesi
- vesistöön sijoitettava pilaantumaton ruoppausmassa
- eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet ml. lanta; jätelakia sovelletaan kuitenkin polttoon, sijoittamiseen kaatopaikalle ja biologiseen käsittelyyn
- **kallio – tai maaperästä irrottamaton pilaantunut maa-aines**

Puhtaan maan hyödyntäminen rakentamisessa (ei jäte)

Maa- ja metsätalouden luonnonaineksista koostuvien jätteiden hyödyntämiseen ei tietyin edellytyksin sovelleta jätelain hallinnollisia velvollisuuksia.

Jätteen määritelmän täsmentäminen (5 §)

- Jätteen vanha määritelmä säilyy, mutta sitä täsmennetään
- EU:n uuden jätedirektiiviin pohjautuvat säännökset siitä, milloin esine tai aine
 - on sivutuotetta (5 §, 2 mom) tai
 - ei enää ole jätettä eli End of Waste (5 §, 4 mom)
- Pohjautuu tähänastiseen EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöön

”End of waste”

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätelajeittain siitä, milloin aine tai esine ei enää ole jätettä, jos:

- se on käynyt läpi hyödyntämistoimen;
 - se on käynyt läpi hyödyntämistoimen
 - sillä on käyttötarkoitus, johon sitä yleisesti käytetään
 - sillä on markkinat tai kysyntää;
 - se täyttää tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten mukainen;
 - sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. JL 5 § (4 mom)
-
- *Kriteerejä voidaan laatia*
 - *harmonisoidusti komission asetuksena*
 - *kansallisesti valtioneuvoston asetuksena (notifioitava)*
 - *EoW-kriteerjä voidaan soveltaa direktiivin mukaan myös tapauskohtaisesti*
 - *[Niille jätelajeille, joille ei ole järkevää laatia yleisiä kriteerjä]*

Terminologiaa ja määritelmiä (6 §)

- käsittely => **loppukäsittely**
 - kaatopaikka, poltto ilman energiantuotantoa
- **käsittely** <= hyödyntäminen ja loppukäsittely
- ongelmajäte => **vaarallinen jäte**
- uusia määritelmiä mm.:
 - **uudelleenkäyttö**
 - uudelleen käyttämistä alkuperäiseen tarkoitukseen
 - **valmistelu uudelleenkäyttöön**
 - tarkistamista, korjaamista, puhdistamista uudelleenkäyttöön soveltuvaksi
 - **kierrätys**
 - jäte valmistetaan tuotteeksi, joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen pl mm. energiakäyttö ja **maantäyttö**
- **hyödyntäminen**
 - jäte käytetään hyödyksi (jätteenä) tuotantolaitoksissa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan muuten käytettäviä ...

Vaarallisten jätteiden määrittely

(6 § 1 mom 1 kohta, 7 §)

Luokittelu perustuu jatkossakin jäteluetteloon

- poikkeuspäätökset AVI tai ELY

Muutoksia jätteen vaaraominaisuuksien määrittelyihin (jätedirektiivin liitteen III mukaisesti)

- uutena ominaisuutena "herkistävä" H13
- tunnusnumeroiden muutoksia (nyk. H13 -> H15)

EU:ssa vireillä muutoksia vaaraominaisuuksiin ja jäteluetteloon

- EU:n CLP-asetuksen huomioon ottaminen
- voimaan kesällä 2015?
 - odotettavissa tiukennuksia raja-arvoihin

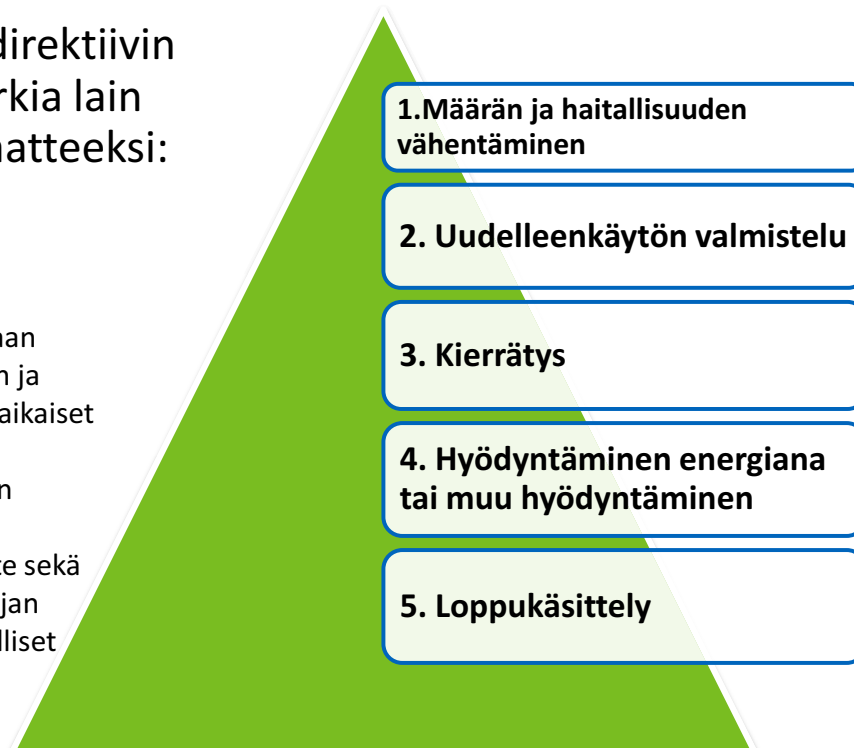
Vaarallisen jätteen sekoituskiellon tiukentaminen

Etusijajärjestys (8 §)

1/2

EY:n jätedirektiivin jätehierarchy lain yleisperiaatteeksi:

...Arvioinnissa otetaan huomioon tuotteen ja jätteen elinkaaren aikaiset vaikutukset, ympäristönsuojelun varovaisuus- ja huolellisuusperiaate sekä toiminnanharjoittajan tekniset ja taloudelliset edellytykset

Jätehuollon etusijajärjestys (2/2)

Sitoo ammattimaisia toimijoita, myös kuntaa ja kunnallisia toimijoita.

- Muiden otettava huomioon ”mahdollisuuksien mukaan”.

Toteutetaan mm. seuraavasti:

- Toiminnanharjoittajalta edellytetään lupahakemuksessa ja viranomaisilta lupaharkinnassa aiempaa selvästi perusteellisempaa selvitystä jätteiden eri käsittelyvaihtoehdoista.
- PIMA-ilmoitukseen tarkastelu etusijajärjestyksen noudattamisesta?
 - Loppusijoitus pitää perustella

VNa jätteistä

- ”perusasetus”
- valmistelu loppusuoralla, voimaantulo yhtä aikaa jätelain kanssa
- korvaa voimassa olevan jäteasetuksen, VNp:t puhdistamolietteestä ja öljyjätteestä, YMa:n jäte- ja ongelmajäteluettelosta sekä VNp:n rakennusjätteistä
- *Jätteen lajittelua ja muuta käsittelyä koskevat yleiset velvollisuudet (12 §)*
- *Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys ja hyödyntäminen (16 §)*
 - *Jätteen haltijan järjestettävä rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys siten, että mahdollisimman suuri osa jätteestä voidaan jätelain 8 §:n mukaisesti valmistella uudelleenkäyttöön taikka muutoin kierrättää tai hyödyntää*
 - *Erilliskeräys järjestettävä ainakin seuraavilla jätelajeilla:*
 - 1) betoni-, tiili- ...
 - 7) maa-aines-, kiviaines- ja ruoppausjätteet
- *Siirtoasiakirjaan merkittävät tiedot (24 §)*

VNa kaatopaikoista – biohajoava jäte

- Valmistelu käynnissä, lausuntokierrokselle kesällä, voimaan 1.9.?
- Korvataan nykyinen VNp
 - perustuu kuitenkin pitkälti siihen
- Täsmennyksiä koskien biohajoavan ja muun orgaanisen aineksen sijoittamista
 - Kaatopaikalle sijoitettaville jätteille biohajoavan jätteen raja-arvot, jotka esitetään liitteessä 2
 - Tavanomaisen kaatopaikalle (kohta 3.2.1 a) TOC tai LOI enintään 10
 - ei koske tavanomaisen pilaantunutta maa-aines- tai ruoppausjätettä, joka sijoitetaan erilleen muusta jätteestä tavanomaisen jätteen kaatopaikalle.
 - + eräitä muita poikkeuksia

YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN KOKONAISUUDISTUS - lähtökohtia

- Ympäristönsuojelun korkean tason säilyttäminen
- Perustuslain turvaamat kansalaisten osallistumisoikeudet
- Perustuslain vaatimusten parempi huomioon ottaminen, lain perussäännökset ja asetuksenantovaltuudet
- Valtioneuvoston periaatepäätös yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi 25 %
- Valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma 2011 - 2015 – > lupamenettelyn tehostaminen ja yksinkertaistaminen
- Teollisuuspäästädirektiivin (IED) (2010/75/EU) täytäntöönpano
- Ympäristönsuojelulain rakenteen selkeyttäminen

- Hallitusohjelmahanke – paljon tavoitteita

Toteutus - YSL

Vuonna 2010-2011 hallinnon sisäinen ryhmä

- Taustamuistio + lukuisia selvityksiä

Nyt YSLin kokonaisuudistus käynnissä tosissaan

- Ohjausryhmä
- Projektit 1 – 4 (eri aikataulut)
 - 1. IED + yleiset muutokset; hallituksen esitys keväällä 2013
 - 2. valvonta
 - 3. suuret polttolaitokset
 - 4. suhde muuhun lainsäädäntöön

Toteutus – projekti 1 - pimat

- Osana 1. projektia toteutetaan pilaantuneita maita koskevan luvun 12 uudistaminen/päivittäminen
- Lisäksi toteutetaan IE-direktiivin maaperää ja pohjavesiä koskevat vaatimukset koskien seuranta sekä perustilan laatumista ja kunnostamista toiminnan lopettamisen yhteydessä
 - Kohdennetaan todennäköisesti vain (IE-direktiivin mukaisille) isoille laitoksille
- Myös pilaamiskiellot (7 ja 8 §) tarkastellaan uudelleen

Valmistelun pohjana edeltävää vaihetta varten valmisteltu virkamiesmuistioluonnos (PIMAPO-ryhmä).
Vastuuhlö YM:ssä lainsäädäntöneuvos Tuire Taina.

Määritelmiä (alustavaa luonnostelua)

maaperällä kallioperää ja maankuoren ylintä kerrosta, joka sijaitsee kallioperän ja pinnan välissä ja muodostuu irtomaalajeista [mineraalihiukkasista], orgaanisesta aineksesta, huokosvedestä, huokosilmasta ja elävistä organismeista;
direktiiviin perustuva määritelmä

pohjavedellä maa- tai kallioperässä olevaa vettä;
vesilaissa oleva laaja määritelmä
kallioperän ulosrajaus?

pohjavesialueella geologisin perustein rajattavissa olevaa maaperän muodostumaa tai kallioperän vyöhykettä, joka mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton;

17

Pilaamiskiellot

Maaperä (7 §)

- Oletettavasti ei muutoksia
- Harkintaan kuitenkin organismien ja mikro-organismien poistoa

Pohjavesi (8 §)

- Ajatus säilynee pääosin ennallaan
- Muotoilua yksinkertaistetaan ja sovitetaan paremmin 7 §:n kaltaiseksi
 - "vaara tai haitta ympäristölle tai terveydelle" kirjoitettaneen auki

IED-toimeenpano: perustilaselvitys – milloin ja mikä?

- Toiminnanharjoittajan on laadittava perustilaselvitys ja toimitettava se viranomaiselle joko ennen laitoksen toiminnan käynnistämistä tai ennen laitoksen luvan saattamista ajan tasalle ensimmäisen kerran direktiivin toimeenpanon jälkeen.
 - jos vaarallisia aineita ja pilaantumisriski
- Perustilaselvityksessä on oltava tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan määritellä maaperän ja pohjaveden pilaantumisen tila määrällisen vertailun tekemiseksi toiminnan lopullisesti päättyessä.

IED: perustilaselvityksessä esitettävä

- 1) tiedot toiminnan sijaintipaikan tämänhetkisestä ja aikaisemmasta käytöstä;
- 2) riittävät tiedot maaperän ja pohjaveden tilaa perustilaselvityksen laatimisen ajankohtana kuvastavista mittauksista;
- 3) edellä 1 ja 2 kohdassa mainittujen tietojen perusteella laadittu arvio maaperän ja pohjaveden tilasta alueella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perustilaselvitykseen sisällytettävistä tiedoista.

Jos perustilaselvityksestä käy ilmi, että maaperä tai pohjavesi on pilaantunut, on noudatettava mitä 12 (*muuttuu*) luvussa säädetään.

IED: Perustilaan palauttaminen toiminnan päättyessä

- Toiminnanharjoittajan, jonka on tullut laatia perustilaselvitys, on toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan.
 - Arviossa on erityisesti tarkasteltava laitoksessa käytettyjä, tuotettuja, varastoituja [tai toiminnassa muutoin syntyneitä] merkityksellisiä vaarallisia aineita.
- Jos maaperän tai pohjaveden tila eroaa merkittävästi perustilasta, toiminnanharjoittajan on toteutettava tarvittavat toimet alueen palauttamiseksi perustilaan.
- Jos perustilaa ei ole selvitetty tai [maaperän] perustilasta voi aiheutua vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle, pilaantunut alue on puhdistettava siten kuin 12 (muuttuu) luvussa säädetään.

IED:n toimeenpano: tarkkailu ja seuranta

- IED edellyttää aiempaa yksityiskohtaisempia maaperää ja pohjavettä koskevia määräyksiä ELI
- Tarpeelliset lupamääräykset maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä
 - näitä jo nykyisinkin
- Maaperään ja pohjaveteen liittyvästä tarkkailusta ja tarkkailumääräyksistä
 - suojelutoimenpiteiden säännöllinen ylläpito, huolto ja tarkastukset
 - määräajoin suoritettava tarkkailu (riskiperusteinen, min 5/10 vuotta)

YSLin 12 luvun uusiminen/päivittäminen 1/2

- pohjaveden kunnostaminen mukaan menettelyihin
- selvitysvelvollisuus osoitetaan ensisijaisesti vastuulliselle (77 §)
 - Viranomaisen määräystoimivalta on toissijaista
- hallintopäätöskuvion selkeyttäminen (78 §)
 - Pelkkä ilmoitusmenettely TAI ilmoitusmenettely pääsääntönä (jolloin lupa poikkeus)
 - Puhdistustoimien määrittely: puhdistamisen tulee kattaa toimet, jotka ovat tarpeen pilaantuneiden aineiden poistamiseksi, hallitsemiseksi, leviämisen estämiseksi tai vähentämiseksi (IED-diren mukainen luettelo)
 - Hyödyntäminen mukaan menettelyyn? (*tarkemmin seuraavassa esityksessä*)

VAIKUTTAA ASETUKSEEN !

23

YSLin 12 luvun uusiminen/päivittäminen 2/2

- Toimivallan siirto kunnalle (80 §)
 - Koskemaan myös pohjavesiä
 - Toimivallan siirtämisen edellytykset kirjataan nykyistä täsmällisemmin
- Selontekovelvollisuus pilaantuneesta alueesta (104 §) siirretään PIMA-lukuun
 - Lisätään listaan tiedot alueella mahdollisesti tehdyistä tutkimuksista tai puhdistustoimenpiteistä, jolloin tiedot tulee toimittaa myös ELY-keskukselle??

MAAPERÄDIREKTIIVI eli SFD

- Syyskuusta 2006 käsittelyssä ollut direktiiviehdotus on edelleen jumissa
 - Neuvottelut alkavat uudestaan, jos vastustava määrävähemmistö osoittaa merkkejä murtumisesta
- EU:n maaperästrategia etenee muilta osin ja komissio pitää aiheet yllä erilaisin seminaarein ja hankkein
 - Seuraavaksi tulossa maaperän kunnostamista ja sulkemista koskeva seminaari
- Common Forum on Contaminated Land –verkosto tuottanut vaihtoehtoisen luonnoksen keskustelun pohjaksi
 - Voimakas priorisointinäkökulma

Tukijärjestelmät ja toissijainen vastuu / kehittämistarpeita

- Jätehuoltotöihin ja vesistökuunnostuksiin liittyvien tukisäädösten uudistamistarpeiden ja -vaihtoehtojen kartoittaminen yhteistyössä MMM:n kanssa
- Samanaikaisesti olisi tarve tarkastella yleisesti isännättömien vahinkojen korvausjärjestelmien kehittämistä
 - ml ympäristövahinkovakuutusjärjestelmä
- ELY:n roolin kehittäminen teettämisen ja avustusten osalta
- Öljypilaantuneiden riskikohteiden määräaikaisen tutkimis- ja kunnostus -hankkeen virittäminen

PALJON VIREILLÄ =>

Kunnostusstrategian laatiminen pilaantuneille alueille?

Kiinnostavia ohjeita – jo tai kohta

TUOREITA

- Uudistunut vesilaki: YMra 1/2012
- Merkittävien ympäristövahinkojen korjaaminen: **YMra 2/2012**

IHAN KOHTA

- Ampumaratojen ympäristönsuojeluopas
- Ohje vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annettujen säädösten soveltamisesta

UUSITTAVANA/PÄIVITETTÄVÄNÄ

- YM:n sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohje
 - Päivitys alkamassa (vesilain ja jätelain muutokset, muut päivitystarpeet)
- YM:n PIMA-ohje

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

www.ymparisto.fi > [Lainsäädäntö](#) >
Valmisteilla oleva lainsäädäntö

www.ymparisto.fi >
[Ympäristöministeriö](#) > **Julkaisut**